

Андріяшевський А. Г.
*студент 2-го курсу,
Криворізький навчально-науковий
інститут, Донецький державний
університет внутрішніх справ*

КРЕДИТНИЙ ДОГОВІР: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПІД ЧАС КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

Поява гострої респіраторної хвороби COVID-19 та згодом її стрімке розповсюдження територією нашої країни, зумовило органи державної влади піти на крок введення карантинних обмежень. Важко не погодитися, що за весь час карантину він вплинув на всі сфери життєдіяльності суспільства. Однак, з одної сторони, введені обмеження застерігають людей від хвороби та її швидкого поширення, а з іншої – мають критичний вплив на майновий стан населення.

Питання бідності в Україні – мабуть найгостріше для України та її громадян, адже за даними МВФ, наша держава посідає одну із найнижчих сходинок у регіоні за ВВП на душу населення, випереджаючи за цим показником лише Молдову. Подолання бідності – це передвиборча обіцянка, яку беруть на озброєння всі без винятку політичні сили.

Проте у 2020 році українці стали ще біднішими. Переважна більшість українських родин відчувала фінансові труднощі під час кризи та пандемії. І ці відчуття підтверджує статистика. У 2019 році країна загалом заробила 3,97 трильйона гривень, тоді як річний ВВП в перерахунку на одного звичайного українця становив 94 590 гривень, повідомляє Укрстат. У 2020 році український ВВП зменшився на 5-7,7%, такими є попередні дані Міністерства фінансів України, Світового банку та МВФ [7].

Під час пандемії поменшало не лише грошей, але й роботи. Якщо вірити статистиці, то наразі не працює кожен десятий працездатний громадянин, хоча торік без роботи сидів лише кожен дванадцятий. Українські підприємці, які були змушені закрити свій бізнес через «коронакризу», отримали «довгострокову травму», через яку вони не захочуть та не зможуть швидко повернутися до попередньої діяльності [8].

Статистика зазначає, що під час карантинних обмеження, які супроводжувалися несвоєчасною виплатою заробітної плати, недопущенням працівників до роботи та зрештою її втратою, призвело до того, що люди почали брати більше кредитів. У свою чергу, виплачувати ці кредити згодом зміг не кожен.

За кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти [2].

Щоби хоч якось полегшити негативні економічні наслідки від запровадження карантину, Верховна Рада України 17 березня 2020 року прийняла закон України № 533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)», в якому, серед іншого, врегулювала питання виконання зобов'язань за споживчими кредитами. Надалі, 30 березня 2020 року, було прийнято ще один спеціальний закон – Закон № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», яким внесено зміни в регулювання процентної ставки за всіма кредитними договорами [9].

У березні 2020 року, Верховна Рада України прийняла зміни до Закону «Про споживче кредитування». Згідно з новими нормами, у період з 1 березня по 30 квітня (а потім і по 31 травня) держава заборонила банкам нараховувати штрафи та пеню за кредитами. Але пізніше, коли стало зрозуміло, що карантин буде продовжено, ВРУ вирішила продовжити до кінця карантину й термін дії закону. Тобто, поки він триває, банки не можуть нараховувати штрафні санкції [10].

Окрім законодавчих змін, які є обов'язковими, НБУ на початку пандемії надав банкам рекомендації по роботі із споживчими кредитами, зокрема, передбачив надання так званих кредитних канікул. Кредитні канікули — це певна домовленість з банком, яка полягає у відтермінуванні сплати по кредиту (а не у повному її списанні). Така послуга є безкоштовною і при її використанні процентна ставка не має збільшуватися. Окрім того, банк не повинен стягувати жодних явних чи прихованих комісій за проведення реструктуризацій, необхідність яких викликана обставинами пандемії. Банки не повинні також погіршувати умови за кредитами за результатами реструктуризації [11].

Під час цих несподіваних «кредитних канікул» позичальники можуть не сплачувати кредиторі неустойку (штраф, пеню) та інші платежі у випадку прострочення виконання, невиконання або часткового виконання кредитних зобов'язань. При цьому клієнти, якщо мають фінансову спроможність, можуть і надалі продовжувати погашати як тіло кредиту, так і відсоткові платежі [13, с. 7].

Кредитні канікули надаються:

- позичальникам, які зазнали фінансових труднощів саме через карантинні заходи. А тому банк може очікувати на підтвердження: фінансовий звіт, відомості про звільнення тощо;
- особам, які не мали боргів по кредиту на 1 березня 2020 року [11].

Підсумовуючи, окремо треба звернути увагу позичальників на те, що дані нововведення не звільняють позичальника від обов'язку платити вчасно і в повному обсязі за кредитом (тіло боргу та проценти), а лише звільняють позичальника від штрафних санкцій за порушення цих обов'язків (щодо споживчих кредитів) та гарантують, що кредитор в цей період не погіршить умови договору для позичальника, зокрема не підвищить процентну ставку за кредитом. Тому повертати кредитні кошти та проценти все одно доведеться, рано чи пізно.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: за станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Цивільний кодекс України: за станом на 1 січ. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

3. Закон України «Про внесення змін до Господарського кодексу України та Цивільного кодексу України щодо недопущення нарахування штрафних санкцій за кредитами (позиками) у період дії карантину, встановленого з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби COVID-19»: за станом на 16 чер. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/691-20#Text>

4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)»: за станом на 29 трав. 2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20#Text>

5. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо додаткової підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)»: за станом на 13 трав. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-20>

6. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»: за станом на 28 квіт. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>

7. Сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

8. Пандемія-2020 змінила життя українців. Що саме змінилося ? URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/пандемія-яка-нас-змінила-як-вплинув-covid-19-на-життя-і-звички-людей/31012767.html>

9. Кредити під час карантину: хто і за що може не платити ? URL: <https://vkr.ua/publication/krediti-pid-chas-karantinu-khto-i-za-shcho-mozhe-ne-platiti>

10. Прострочення за кредитом: як сплатити заборгованість під час карантину ? URL: https://galinfo.com.ua/news/prostrochennya_za_kredytom_yak_splatyty_zaborgovanist_pid_chas_karantynu_356925.html

11. Споживче кредитування під час карантину. URL: <https://legal100.org.ua/spozhivche-kredituvannya-pid-chas-karantynu-2/>

12. Романовська Ю.А., Бабюк А.В., Юренко А.О. / Специфіка банківського кредитування в умовах COVID 19. *Економіка та суспільство: електронний журнал*. 2021. № 26.

13. Панцир С., Когут А. Політика підтримки МСБ: доступ до фінансово-кредитних ресурсів. Київ : Європейський інформаційно-дослідний центр, 2015. 17 с.

УДК 343.21:343.278

Бабенко В. В.

здобувач вищої освіти

Навчально-наукового інституту № 1,

Національна академія внутрішніх справ

Науковий керівник -

Шармар О.М.,

к.ю.н., доцент кафедри кримінального

права, Національна академія внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ОБІЙМАТИ ПЕВНІ ПОСАДИ АБО ЗАЙМАТИСЯ ПЕВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – покарання, яке може призначатися як основне, так і додаткове у випадках, коли вчинення кримінального правопорушення було пов'язане зі службовим становищем підсудного або із заняттям певною діяльністю з метою недопущення ним у подальшому кримінальних правопорушень в результаті